

Títol del treball:	Lesions cutànies relacionades amb la dependència en el pacient crític pronat. Estudi d'incidència

Nom i cognoms del ponent:	Mercedes del Cotillo Fuente
Adreça correu electrònic ponent:	
Telèfon de contacte:	

Autors

Nom i cognoms	Categoria professional	Institució / Lloc de treball
1. Josefa Valls Matarín	Infermera	Hospital Universitari Mútua Terrassa (HUMT)
2. Rosa Maria Peradejordi Torres	Infermera	HUMT
3. Mercedes del Cotillo Fuente	Infermera	HUMT
4.		
5.		
6.		

Resum de la recerca:

Introducció: La posició de decúbit pron (DP) és una estratègia recomanada en el maneig dels pacients amb síndrome de distrés respiratori agut per a millorar l'oxigenació i protegir els pulmons. Durant la pandèmia de la COVID-19, han estat molts els pacients tractats a la unitat de cures intensives (UCI) amb aquesta postura. Les complicacions més freqüents associades a aquesta posició són les lesions per pressió (LPP), però també es poden desenvolupar altres lesions cutànies relacionades amb la dependència (LCRD) que fins aquest moment no han estat reportades. En aquest context, es va implementar un protocol amb diverses mesures per prevenir-les.

Objectiu: Determinar la incidència de LCRD en pacients en DP i identificar els factors predisposants.

Metodologia: Estudi descriptiu longitudinal, entre març i octubre de 2021 a l'UCI. Es van incloure pacients amb ventilació mecànica invasiva i tractats amb DP que no presentaven lesions a l'ingrés al plànol frontal. Es van registrar els 3 tipus de LCRD: LPP, lesions per humitat (LH) i lesions per fricció aparegudes després de la supinació del pacient. Es van recollir variables demogràfiques, diagnòstic, estada, episodis en DP, canvis posturals, APACHE II (Acute Physiology and Chronic Health Disease Classification System), prealbúmina a l'ingrés, índex de massa corporal, diabetis, hipertensió arterial, tabaquisme, malaltia vascular perifèrica (MVP), drogues vasoactives, escala Braden i èxitus. Anàlisi bivariant: prova de X^2 , t-Student o U de Mann-Whitney. Anàlisi multivariant: regressió logística.

Resultats: Es van incloure 49 pacients i es van realitzar 170 maniobres de DP. Van aparèixer 41 lesions en 22 pacients (44,9%, IC95%:31,6-58,7), localitzades majoritàriament a la cara (53,7%). El 61%(n=25) van ser LPP, 9 de les quals estaven associades a dispositius (36%). El 12,2% de les LCRD van ser LH i el 26,8% per fricció. La major part de les lesions van ser superficials i classificades en categoria II (Taula 1).

El grup de pacients amb lesions (GL) va presentar una edat significativament superior, amb més malalts diagnosticats de MVP, més dies tractats amb drogues vasoactives i amb una mediana d'hores totals en DP molt superior al grup sense lesions (GSL) El temps entre canvis posturals en el GL va obtenir una mediana de 6,9 [5,2-9,4] hores i el GSL de 5,6 [4,9-6,5], $p=0,01$ (Taula 2).

L'anàlisi multivariant va seleccionar hores totals DP (OR=1,03; IC95%: 1,01-1,05) i la MVP (OR=8,9; IC95%: 1,3-58,9) com factors predisposants per desenvolupar LCRD.

Conclusions: Malgrat un protocol de prevenció, existeix una incidència elevada de LCRD en DP, encara que de severitat lleu. Són majoritàriament LPP i localitzades a la cara, però també apareixen lesions d'altres etiologies com la fricció i la humitat. Les hores acumulades en DP i la MVP afavoreixen el seu desenvolupament, encara que cap dels dos factors són modificables. Tanmateix, l'interval de canvis posturals va ser superior a l'establert en el protocol i significativament major en els pacients que van presentar lesions, per la qual cosa la infermera és clau per disminuir aquests temps com a mesura per reduir la incidència. Aquests resultats ens permetran desenvolupar accions formatives més específiques per reforçar algunes mesures descrites en el protocol.

Taula 1. Lesions cutànies relacionades amb la dependència associades al decúbit pron

		N=41							
		Lesions per pressió n=25(61%)				Lesions per humitat n=5 (12,2%)		Lesions per fricció n=11 (26,8%)	
		Lesions per pressió n=16 (64%)		Lesions per pressió per dispositius n=9 (36%)					
Localització		n	%	n	%	n	%	n	%
CARA n=22 (53,7%)	Pòmuls	7	43,8					1	9,1
	Nas	2	12,5	2	22,2				
	Boca			6	66,7			2	18,2
	Orelles	1	6,3					1	9,1
TRONC n=16 (39%)	Mames	2	12,5			1	20		
	Tòrax	1	6,3					5	45,5
	Abdomen					1	20	2	18,2
	Engonals					3	60		
	Penis			1	11,1				
EXTREMITATS n=3 (7,3%)	Genolls	3	18,8						
SEVERITAT DE LES LESIONS									
Categoria I		3	18,8	2	22,2	2	40		
Categoria II		12	75	7	77,8	3	60	4	36,4
Categoria III								7	63,6
Lesió de teixits profunds		1	6,3						

Taula 2. Característiques dels pacients estudiats

	Total (n=49)	GSL (n=27)	GL (n=22)	Valor p
Edat (anys) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	66[54-71]	64[43-71]	66,5[61,8-71,3]	0,04
Homes n (%)	3 (6,3)	18 (58,1)	13 (41,9)	0,6
Estada (dies) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	14[9,5-26,5]	14[7-25]	14[10,8-28]	0,4
Diagnòstic n (%)				
• Pneumònia per COVID-19	37(75,5)	19 (51,4)	18(48,6)	0,7
• Altres pneumònies	8(16,6)	4(50)	4(50)	
• Altres	4(8,2)	4(100)	0	
APACHE (punts) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	14[9-16,5]	13[9-16]	14[10,8-17]	0,3
Diabetis n (%)	17(34,7)	7 (41,2)	10(58,8)	0,2
Hipertensió arterial n (%)	30(61,2)	14 (46,7)	16(53,3)	0,1
Malaltia vascular perifèrica n (%)	10(20,4)	2 (20)	8(80)	0,03
Tabaquisme n (%)	16(32,7)	8(50)	8(50)	0,6
Índex de massa corporal Mitjana (DE)	30 (4,9)	31,2(4,5)	30,0 (5,3)	0,4
Obesitat n (%)	29(59,2)	17(58,6)	12(41,4)	0,6
Prealbúmina(mg/d) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	13,5[8,2-23]	13,9[8,4-24,9]	12,6[7,8-20,9]	0,6
Prealbúmina <15 n (%)	27(55,1)	15(55,6)	12(44,4)	0,9
Èxitus n (%)	19(38,8)	8(42,1)	11(57,9)	0,1
Temps total en pron (hores) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	54,7[31,5-106,5]	38,2[18,8-57]	96,9[56,1-149,4]	<0,001
Temps en cada pron (hores) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	20,6[17,4-25,8]	19,4[16,6-28,5]	21,4[18,6-24]	0,4
Interval canvis posturals (hores) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	6[5,1-8,3]	5,6[4,9-6,5]	6,9[5,2-9,4]	0,01
Drogues vasoactives (dies) Mediana [Q ₁ -Q ₃]	1[1-3]	1[1-2]	3[1-5]	0,01
Escala Braden (punts) Mitjana (DE)	8,8(1,2)	8,5(1,3)	9,2(1,0)	0,03

GSL (grup sense lesions), GL (grup amb lesions)